

MIKKO HUISKO

Rojin Birzoi haluaisi kunniaväkivaltarikoksista tuomituille kovemmat rangaistukset ja uhreja tukeville järjestöille enemmän tukea.

APUA SAATAVILLA

Kunniaväkivallan uhreille apua

- Loisto-setlementti ry:n kunniaväkivaltaa ehkäisevä ja sovitteluva SOPU-työ: soputila.fi, päivystyspuhelin 050 4700 490 monikielinen (mm. arabiksi, kurdiksi ja persiaksi)
- Kriisikeskus Monika (monikielinen, valtakunnallinen): monikanaiset.fi, auttava puhelin 0800 05058
- Turvakoti Mona, Naisten Linja p. 0800 02400
- Seta (jos väkivalta liittyy seksuaali-/sukupuoli-identiteettiin)
- Rikosuhripäivystys: puhelin 116 006 ja chat www.riku.fi
- Ensi- ja turvakodit: nettiturvakoti.fi

Kapinallista aktivistia pännii, kun kunniaväkivaltaa ei ymmärretä

Suomalaistunut kurdinainen saa puhua omassa podcastissaan ilman tarvetta sensuroida itseään ja ajatuksiaan. Hän oli ehdolla Naisasialiitto Unionin palkinnon saajaksi.

Johanna Frondelius / SUSU

Rojin Birzoita, 31, kiinnostaa yhä vähemmän, mitä muut hänestä ajattelevat. Se on merkittävä asia.

Kurdiksi hän on saanut tehdä paljon itsenäisiä päätöksiä: valita itse puolisonsa ja ammattinsa sairaanhoitajana. Birzoi kokee olevansa etuoikeutettu moniin yhteisönsä naisiin verrattuna.

Birzoin ihmisoikeusaktivismi kumpuaa toisaalta turhautumisesta, toisaalta halusta lisätä tietoisuutta. Hän haluaa puhua asioista ääneen, jotta se voisi auttaa muitakin.

– Kun puhutaan ulkomaalais-taustaisista ja kantaväestöstä,

unohdetaan usein, että olemme kaikki ensisijaisesti ihmisiä.

Hän tekee omaa *Rojin – kapinallinen kurti* -podcastiaan. Se on kanava, jossa hänen ei tarvitse sensuroida itseään. Podcastissa Birzoi puhuu vapaasti muun muassa nuorten paineista, naisten oikeuksista ja kunniaväkivallasta. Näkökulmia, jotka usein puuttuvat.

– Kunniaväkivalta on yhteisöllistä väkivaltaa, jossa pyritään ylläpitämään suvun ja perheen mainetta tai yhteisön normeja. Usein naisten kustannuksella. Siihen saattaa joskus osallistua koko yhteisö esimerkiksi tarkkailemalla naista.

Birzoi toimii Rauhanpuolustajien hallituksessa, Turvapaikan-

hakijoiden tuki ry:ssä ja Ihmisoikeusliitossa. Tänä vuonna hän oli ehdolla Naisasialiitto Unionin Vuoden Lyyti -palkinnon saajaksi.

Rojin Birzoi saapui Suomeen kiintiöpakolaisena 20 vuotta sitten.

Ensin perhe lähti pakoon Turkkiin, jonne päästykseen oli turvaututtava salakuljettajien apuun. Isä oli paennut Turkkiin jo aiemmin eikä muulle perheelle myönnetty passia ilman aviomiehen lupaa: Iranissa nainen on miehen holhouksen alaisena. Iranin valtio oli myös takavarikoinut perheen henkilöllisyystodistukset.

– Isäni oli poliitikko ja taisteli kurdien oikeuksista. Hän jäi jälleen kerran kiinni poliittisesta toiminnasta, ja me jouduimme pakenemaan, Birzoi kertoo.

Turkissa perhe asui kolme vuotta, osan ajasta slummialueella. Lopulta heidät hyväksyttiin kiintiöpakolaisiksi Suomeen ja he saapuivat Pohjois-Pohjanmaan Iihin, kylmään ja lumiseen kevääseen.

– Ihmiset olivat jäykkiä ja vai-

keasti lähestyttäviä. He katsoivat kuin olisimme tulleet jostain ulkoavaruudesta.

Birzoi aloitti paikallisen koulun ja oppi suomen kielen. Häntä kuitenkin kiusattiin ja murosikaa toi omat haasteensa. Teini-ikäinen Birzoi päätyi lastenkotiin Ouluun.

– Traumat tulivat pintaan. Aloin voimaan huonosti ja kapinoin. Oli syömishäiriötäkin. Vanhempien puolelta tuleva paine oli ihan jäätävä.

Perhe koki lastenkotiin joutumisen suurena häpeänä, ja se oli heille kova paikka. Nykyään Birzoi voi hyvin ja suhteet perheeseen ovat kunnossa.

– Ymmärrän nyt vanhempieni. Hekin ovat kuitenkin joutuneet luopumaan paljosta.

Suomessa ei Birzoin mielestä edelleenkaan ole tarpeeksi tietoa kunniaväkivallasta eikä moni viranomainen osaa vielä tunnustaa sitä. Birzoi haluaisi kunniaväkivaltarikoksissa kovemmat rangaistukset ja myös uhreja tukeville järjestöille tulisi tarjota enemmän tukea.

– Haluan korostaa, että kaikki Lähi-idästä tulevat eivät koe kunniaväkivaltaa tai ole alistettuja.

Hän lisää, että Suomessa on paljon erityisesti naisia ja tyttöjä, joilta puuttuvat perusoikeudet. Oikeus valita puolisonsa tai ala, jota he opiskelevat. Usein uhria kontrolloidaan myös ulkomailta käsin.

– Kunniaväkivallassa on myös paljon lievempiä elementtejä ja silloin ihminen ei monesti ymmärrä kokevansa väkivaltaa.

Birzoita harmittaa, että lasten huivittamisesta ei käydä keskustelua. Jos suomalaisten tyttöjen pukeutumista kontrolloitaisiin samoin, puhuttaisiin silloin kehorauhasta.

– Feministisissäkin piireissä maahanmuuttajanaiset ovat usein epätasa-arvoisessa asemassa.

SUSU
Lähi-idästä Suomeen
ajettujen tuki